

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра соціальної роботи та реабілітації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету гуманітарно-педагогічного
факультету Тверезовська І.М.
«_____» _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри соціальної роботи та
реабілітації

Протокол № 5 від «09» травня 2023 р.

Завідувач кафедри

Сопівник І.В.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Соціальна робота»

Демченко І.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 231 «Соціальна робота»

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Соціальна робота»

(назва освітньої програми)

факультет гуманітарно-педагогічний

(назва факультету)

розробник Тверезовська Н.Т., професор кафедри соціальної роботи та

реабілітації, доктор педагогічних наук, професор

1. Опис навчальної дисципліни

«Менеджмент соціальної роботи»

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	231 «Соціальна робота» (шифр і назва)	
Освітня програма	Соціальна робота	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	4	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	четвертий	четвертий
Семестр	другий	другий
Лекційні заняття	45 год.	14 год.
Практичні, семінарські заняття	45 год.	–
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	206 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів знання, уміння і навички з менеджменту соціальної роботи; розвинути якості лідера та керівника.

Завдання курсу – ознайомити студентів із сутністю понять: «менеджмент», «соціальна робота», показати механізми управління соціальною роботою; сформувати загальне уявлення про управління соціальною системою; виявити теоретичні основи і практичну підготовку майбутніх соціальних педагогів до науково обґрунтованого й творчого здійснення управління соціальною роботою в закладах освіти та соціальних інститутах; навчити здійснювати аналіз існуючих соціальних інститутів і прогнозувати їх розвиток; опанувати загальними закономірностями, принципами формування, функціонування, моделювання управління соціальною роботою, управлінських відносин і взаємовідносин; здійснювати їх аналіз.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: поняття управління, його складові; принципи, функції, методи; нормативно-правове регулювання соціальної роботи; державну політику в галузі соціальних установ;

вміти: класифікувати соціальні інститути, освітні установи; прогнозувати розвиток соціальних інститутів; моделювати управління соціальною роботою; управляти освітнім процесом.

Набуття компетентностей:

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

Ф-4 – здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади

Ф-7 – здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

Ф-10 – здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення

Ф-14 – здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю

Ф-16 – здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної/заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	ла б	інд	с.р		л	пр	ла б	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теорія менеджменту соціальної роботи												
Тема 1. Менеджмент соціальної роботи як різновид соціального управління	12	2	2			8	18	2				16
Тема 2. Організація в менеджменті соціальної роботи	20	4	4			12	19	1				18
Тема 3. Історія та теорія менеджменту соціальної роботи	15	4	3			8	21	1				20
Тема 4. Система менеджменту соціальної роботи	36	12	8			16	28	2				26
Разом за змістовим модулем 1	83	22	17			44	86	6				80
Змістовий модуль 2. Основи управління соціальною роботою												
Тема 1. Об'єкт та суб'єкт менеджменту	10	4	4			2	19	1				18
Тема 2. Особливості менеджменту соціальної служби для молоді	18	4	4			10	22	2				20
Тема 3. Супервізія та менеджмент соціальної роботи	22	4	4			14	22	2				20
Тема 4. Проектування як специфічний інструмент менеджменту соціальної роботи	27	8	7			12	24	2				22
Тема 5. Особливості професійної діяльності менеджерів соціальної роботи	20	3	9			8	21	1				20
Разом за змістовим модулем 2	97	23	28			46	108	8				100
Усього годин	180	45	45			90	180	14				
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)		-	-	-	-	-		-	-	-	-	-
Усього годин	180	45	45			90	180	14				180

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено робочим навчальним планом	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Менеджмент соціальної роботи як різновид соціального управління	2
2	Організація в менеджменті соціальної роботи	4
3	Історія та теорія менеджменту соціальної роботи	4
4	Система менеджменту соціальної роботи	12
5	Об'єкт та суб'єкт менеджменту	4
6	Особливості менеджменту соціальної служби для молоді	4
7	Супервізія та менеджмент соціальної роботи	4
8	Проектування як специфічний інструмент менеджменту соціальної роботи	8
9	Особливості професійної діяльності менеджерів соціальної роботи	3
	Разом	90

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено робочим навчальним планом	

7. Теми самостійних робіт

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Менеджмент соціальної роботи як різновид соціального управління	8
2	Організація в менеджменті соціальної роботи	12
3	Історія та теорія менеджменту соціальної роботи	8
4	Система менеджменту соціальної роботи	16
5	Об'єкт та суб'єкт менеджменту	2
6	Особливості менеджменту соціальної служби для молоді	10
7	Супервізія та менеджмент соціальної роботи	14
8	Проектування як специфічний інструмент менеджменту соціальної роботи	12
9	Особливості професійної діяльності менеджерів соціальної роботи	8
	Разом	90

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Поняття та функції менеджменту соціальної роботи
2. Специфіка менеджменту соціальної роботи
3. Передумови виникнення менеджменту соціальної роботи
4. Становлення і розвиток менеджменту соціальної роботи
5. Наукові засади менеджменту соціальної роботи
6. Становлення соціальних інститутів
7. Європейська традиція менеджменту соціальної роботи
8. Менеджмент соціальної роботи як об'єкт управління
9. Суб'єкти соціальної управлінської діяльності

10. Основні напрями і складові менеджменту соціальної роботи
11. Державно-суспільний характер управління соціальними інститутами
12. Загальні засади і принципи освітньої політики України
13. Нормативно-правове забезпечення управління освітою в Україні
14. Основні ознаки суспільного управління освітніми системами
15. Основні функції менеджменту соціальної роботи
16. Класифікація функцій менеджменту соціальної роботи
17. Пізнавально-програмуючі функції соціального управління
18. Організаційно-регулюючі функції менеджменту соціальної роботи
19. Проектування освітнього процесу як складова соціального управління
20. Принципи управління менеджменту соціальної роботи
21. Методологічні засади менеджменту соціальної роботи
22. Методи управління менеджменту соціальної роботи
23. Взаємодія соціальних інститутів в менеджменті соціальної роботи
24. Соціальні інститути сім'ї, школи, громади в управлінні соціальної роботи.
25. Взаємодія школи та громади в управлінні шкільною системою
26. Закономірності розвитку менеджменту соціальної роботи
27. Спрямування розвитку менеджменту соціальної роботи
28. Історичний досвід менеджменту соціальної роботи
29. Поняття педагогічного колективу і його розвитку
30. Засади формування педагогічного колективу
31. Типи відносин у колективі
32. Цінності колективної діяльності
33. Управління педагогічним колективом: зміст, особливості
34. Вимірювання якості соціальних інститутів
35. Принципи формування системи менеджменту соціальної роботи
36. Моніторинг як складова системи управління якістю соціальних інститутів
37. Соціально-психологічні методи управління
38. Теорія лідерства.
39. Закономірності соціального управління

6. Методи навчання

Успіх навчання залежить від внутрішньої активності та характеру діяльності студентів, адже саме характер діяльності, ступінь самостійності та творчості мають бути важливими критеріями у виборі методу.

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність студентів є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам – в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Сутність *частково-пошукового або евристичного методу* полягає в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує

й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, – перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

7. Форми контролю

URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozh_ekzameni_zaliki_2020_dlya_saytu.pdf

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

На вивчення 1 модуля відведено 1 кредит ECTS, 2 – 1 кредит, 3 – 1 кредит, четвертого – 3; п'ятого – 2 кредити.

Рейтинг студента з дисципліни визначається за 100-бальною шкалою та складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 70 балів, і рейтингу з підсумкової атестації (іспиту, заліку) – 30 балів.

Кожний модуль теж оцінюється за 100-бальною шкалою

Поточний контроль				Рейтинг з навчальної роботи	Рейтинг з додаткової роботи	Рейтинг штрафний	Підсумкова атестація (іспит)	Загальна кількість балів
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4					
0-100 балів	0-100 балів	0-100 балів	0-100 балів	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100
ПЗ № 1 – 15 ПЗ № 2 – 15 ПЗ № 3 – 15	ПЗ № 4 – 15 ПЗ № 5 – 15 ПЗ № 6 – 15	ПЗ № 7 – 11 ПЗ № 8 – 11 ПЗ № 9 – 11 ПЗ № 10 – 11 ПЗ № 11 – 11	ПЗ № 12 – 12 ПЗ № 13 – 12 ПЗ № 14 – 12 ПЗ № 15 – 12					
Ср – 25	Ср – 25	Ср – 15	Ср – 22					
Тест 1 – 30	Тест 3 – 30	Тест 4 – 30	Тест 5 – 30					

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) визначається за формулою:

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} \cdot 1 + R_{ЗМ}^{(2)} \cdot 1 + R_{ЗМ}^{(3)} \cdot 1 + R_{ЗМ}^{(4)} \cdot 3 + R_{ЗМ}^{(5)} \cdot 2)}{K_{Дис}}$$

де $R^{(1)}_{зм}$, $R^{(2)}_{зм}$, $R^{(3)}_{зм}$, $R^{(4)}_{зм}$, $R^{(5)}_{зм}$, – рейтингові оцінки із 1, 2, 3, 4, 5 модулів за 100-бальною шкалою;

$R_{дис}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний.

Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни.

Максимальна кількість балів (20) надається здобувачу вищої освіти за:

– отримання диплому I-го ступеню переможця студентської наукової конференції навчально-наукового інституту чи факультету (коледжу) з відповідної дисципліни;

– отримання диплому переможця (I, II чи III місце) II-го етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни чи спеціальності (напряму підготовки) у поточному навчальному році;

– отримання диплому (I, II чи III ступеню) переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з відповідної дисципліни у поточному навчальному році;

– авторство (співавторство) у поданій заявці на винахід чи отриманому патенті України з відповідної дисципліни;

– авторство (співавторство) у виданій науковій статті з відповідної дисципліни;

– виготовлення особисто навчального стенду, макету, пристрою, приладу; розробка комп'ютерної програми (за умови, що зазначене використовується в освітньому процесі при викладанні відповідної дисципліни).

Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від рейтингу з навчальної роботи. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для здобувачів вищої освіти, які невчасно засвоїли матеріали змістових модулів, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

На рейтинг з навчальної роботи може впливати рейтинг з додаткової роботи – до 20 балів і рейтинг штрафний (з від'ємним знаком) – до 5 балів.

Рейтинг з додаткової роботи визначається лектором і надається студентам за рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{штр}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{НР}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Допуском до підсумкової атестації є наявність не менше 60 балів із кожного змістового модуля та загалом із навчальної роботи не менше 42 балів.

Підсумкова атестація проводиться у вигляді складання тестів, максимальна кількість балів за яку становить 100 балів.

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів):

$$R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$$

9. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти освіти, навчальні плани, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркового навчальних дисциплін; програми навчальної, виробничої та інших видів практик; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації

самостійної роботи студентів.

10 Рекомендована література

Базова

1. Аніскіна Н.О. Технологія планування стратегічних змін. Харків: Основа, 2021. 109 с.
2. Колбіна Л. А. Менеджмент соціальної роботи : навч. посіб. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. 406 с.
3. Тернавська Т.А., Раєвська Я.М., Мельник Ж.В. Менеджмент соціальної роботи: навчально-методичний посібник для студентів галузі знань 23 Соціальна робота. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А.С., 2020. 262 с.

Допоміжна

1. Ділові контакти з іноземними партнерами: навч.-практ. посіб. для бізнесмена / Європейський ун-т / І.І. Тимошенко (заг. ред.) Юрій Іванович Палеха (уклад.) К.: Видавництво Європейського університету, 2019. 283 с.
2. Кісіль З. Р. Основи управління : посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 232 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Туленков М.В. Сучасні соціальні теорії управління : навч. посібник. К.: Каравела, 2021. 492 с. URL: https://caravela.com.ua/index.php?route=product/product&product_id=239
2. <http://eknigi.org/>
3. <http://www.twirpx.com/>
4. <http://www.ussf.kiev.ua/activeproject/1/>